

हनुमंतो दीपदान विधी -

९

॥ अथ ॥ श्रीह... प... ॥ श्रीर... ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीहनुमतेनमः ॥ श्रीगुरुसमर्थ ॥ श्रीहनुमत्
दीपदान ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि दीपदानं हनुमतः ॥ येन विज्ञानमा
त्रेण सिद्धो भवति साधकः ॥ १ ॥ दीपपार्श्वप्रमाणं च तैमानं क्र
मणव ॥ द्रव्यस्य च प्रमाणं तु तैमानमनु क्रमात् ॥ २ ॥ स्थान
भेदं संत्रभेदं दीपदानमनु प्रथक ॥ पुष्पवासितैलेन सर्वक
मप्रदं संत्र ॥ ३ ॥ तिलतेलेन श्रियो हेतुः पथिकस्यागमं प्रति ॥ अ
तसीतेलमुद्दि ॥ वस्य कर्मणि निश्चितं ॥ ४ ॥ सार्वपंसेगना

(2)

३

(2A)

शायसर्वव्याधिविनाशनम् ॥ मारणेराजिका जातं तथा विभीत
कोऽहं ॥ ५ ॥ उश्वाट तुकरं जोहं विद्वेषमधुवृक्षजं ॥ अलभिस
र्वतैलानां तिलतैलमनुत्तमं ॥ ६ ॥ गोशुमाश्वतिलामाषाः मुजाः
वैतंदुलाः क्रमात् ॥ पंचधान्यसमं प्रोक्तं नित्यं दीपहनूमतः ॥ ७ ॥
पंचधान्यसमं भूतं पिष्टयान्ने सुशोभनं ॥ सर्वकामप्रदं नृणां
सर्वदा दीपदायने ॥ ८ ॥ वशैतंदुलपिष्टोत्थं मारणेमाषपिष्ट
जं ॥ उश्वाटने कृत्वा तिलपिष्टजं च प्रकीर्तितं ॥ ९ ॥ पथिकाग

ह०

दी०

२

(3)

मनेप्रोक्तं गोधूमोत्थं सतदुत्तं ॥ मोहनेत्वाटकी जातं द्वेषणे च कु
लित्थं ॥ १० ॥ संग्रामकेवलाभाषाः प्रोक्ता दीपस्य पात्रके ॥
संधौ त्रिषिष्टं पात्रे लक्ष्ये कस्तुरिकामता ॥ ११ ॥ एला लवंग
कर्पूरमृगनाभिसमुद्भवं ॥ कन्या प्राप्नोति तथा राजवश्ये सरस्ये
तथैव च ॥ १२ ॥ अलाभसर्ववस्तुनां च धान्योद्भवं स्मृतं ॥ अ
ष्टमुष्टिभवेत्किंचिद्विदष्टोत्तु पुष्कलः ॥ १३ ॥ अथ पात्रमानं
पुष्कलानां चतूर्णां च आठकः परिकीर्तितः ॥ क्रमो क्रमेण त

(3A)

शेषाः पात्रेषु कर्मसंभवे ॥ ३४ ॥ पंचसप्ततथानंदप्रमाणस्तथा
थाक्रमं ॥ सौगंधेनैवमानस्यानुयथास्त्विसमन्वितं ॥ ३५ ॥ नि
त्येदीपप्रकर्तमस्ताम्रपात्रे हनुत्तः ॥ नित्येन पात्रे तैलान्मोनि
थमोवर्तिकोद्भवः ॥ ३६ ॥ सोमस्य रत्नस्थान्ये जलपूतं प्रकार
येत् ॥ पश्चात्प्रमाणतोत्रयंकुमारीहस्तपेषणं ॥ ३७ ॥ तन्निष्ठं
शुद्धपात्रे तु नदीतोयेन पिंडितं ॥ दीपपात्रे तु कुर्यात्शुद्धः
प्रयत्नमानसः ॥ ३८ ॥ दीपपात्रे ज्वालयमानं मारुतेः कवचं पठे
त् ॥

ह०

३

(५)

शुद्धभूमौ समावाय्य भौमेदीपं प्रदाययेत् ॥ १९ ॥ इति दीपदान
विधिः ॥ ० ॥ अध्याशनवतु वासा ॥ साक्षामनूनायेवर्णः साध्य
नामसमन्विताः ॥ चार्त्तिकायाः प्रकर्त्तव्यास्तंतवस्तत्प्रमाण
तः ॥ २० ॥ तत्रयांको नवाग्रस्तु गुरुकाये उखिलाः स्मृताः
कूटतुल्याः स्मृतानित्येतासां च विशेषतः ॥ २१ ॥ रक्षाः
कूटगुणाः प्रोक्तानपात्रनियमोमतः ॥ एकविंशति सं ०
रमात्तास्तंतवश्चाध्वमि स्मृताः ॥ २२ ॥ रक्तसूत्रं हनुमत्तो

दी०

३

(4A)

दीपदाने प्रकीर्तितं कृष्णमुखादने द्वेषमारणे कर्मणि स्मृ
तं २३ कूटतुल्यफलं तैलं गुरुकार्ये शिवे गुणं नित्यं पंचप.
लं प्रोक्तं मथ वामनसोऽसिः २४ हनुमत्प्रतिमाया क्लृप्त
त्रिधो दीपदायनं विवालयथवा कुर्यान्नित्येनेमिस्त्रिके
रुच्छले २५ विशेषस्त्वथ यः कश्चिन्मासते रच्यते यथा
प्रतिमाद्विप्रसादेषु न गभृत गृहेषु च २६ चतुष्पथे तथा प्रो
क्तं इत्युदीपप्रशंसेनं संनिधौ क्वाटिके लिंगे गालिग्रामे ९

संग्रह
२३

५५/५०
(5)

स्मसंनिधौ २७ नानाभोगश्रियैप्रोक्तदीपदानं हनुमतः ग
 णेशसंनिधौ विघ्नमहासंकटनाशने २८ विषव्याधोभयघोर
 हनुमत्संनिधौ कुरु दुर्गावपसंनिधौ प्रोक्तसंग्रामे दीपदानकं २९
 व्याधिनाशचतुर्गर्गदुष्टदृष्टातथेव च राजद्वारे बंधमुक्तिका
 रागारेथवा कुरु ३० अश्वत्थवटमूले तु सर्वसिद्धिप्रसिद्ध
 ये वश्येभ्ये विवाहचशास्त्रसंग्रामसंकटे ३१ सूर्ये दिव्ये स्तं
 भने च विद्वेषमारणे तथा मृतकोत्थार्पणे चैव प्रतिमा छलने तथा

५

(5A)

विषय्याथो ज्वरे भूतग्रहकृत्याविमोचने क्षतग्रंथमहारण्यदुर्ग
व्याघ्रचंद्रतिनि ३३ क्रूरसत्त्वेषु सर्वपुत्रास्त्रबंधनमाक्षणे प
थिकागमने दूरयाने राजविमोहने ३४ आगमे निर्गमे च वरा
जद्वारे प्रकीर्तितं दीपदानं हस्ततानात्रकार्याविचारणा ३५
अथ मंडलसख्या रुद्रकविज्ञानः पीठस्त्रिधामंडलमानकं
लघुमानं स्मृतं पंचसंज्ञानववाच्यथा ३६ क्षीरेण नव
नीते नृदधा वा गोमये न वा प्रतिमाकरणं प्रोक्तं मास

६

६

(6)

तेदीपदाने दक्षिणाभिमुखं वीरं रुत्वाकेसरिक्रमं ३५
 आक्षिप्य न्यस्तचरणं किरीटं न विराजितं लिखेद्धितोपठे
 वापि पीठे वामरुतेः सुभागात् ३६ **अथ दीपदानं ॥** माता
 मंत्रेण दातव्यं दीपदानं ~~सुभागात्~~ **नित्यदीपः प्रदत्तः**
 व्योद्वाहनाक्षरविद्यया ३७ विशेषस्तत्र वैद्योऽस्ति दीपदाने
 वधारय षष्ठ्यादौ च द्वितीयादौ विंशतीपसुदीरयेत् ४०
 गृहोत्थेति पदं पश्चाच्छेषं पूर्ववदुपाचरेत् कृत्वा दौ नित्यं

६

(6A)

दीपंचमंत्रं सूर्याक्षरं वदेत् ४३ ततः साक्षात्पुत्रानुनाततत्का
येचकारयेत् अथ पूजा गोमयेनोपलिप्तायां भूमौ तदुत्तमा
नसः ४३ षट्कोणं वसुधात्रं चैव मौरैश्चासमन्वितं कमलं
चलिखेद्भद्रं तत्र दीपं निधापयेत् ४३ शैवेयां शांभवीकीठे च
अयेदं जनीसुतं पद्मोत्पलेषु च गानिनामानि च पूरोक्तवत् ४४
वसुधात्रे क्रमात्सूज्या अष्टावते च वीनुराः सुग्रीवायां गदायाथ सु
खेणायनलायच ४३ नीलायाथो जांबुवतेदलमध्ये प्रपूजयेत्

पुरेण
वैश्वदेवे

हं
सौ
६

(७)

प्रहस्ताय सुविषाय अथ षडंग देवताः ४६ ॐ जनीपुत्राय रु
 द्रमूर्तये वायूसूताय जानकी जीवनाय रामदूताय ब्रह्मास्त्रनिवा
 रणाय ४७ एवं संपूजयेत्पीठं तत्र दीपं निधाय तं पूजयेत्
 द्वीजसंयुक्तं दीपप्रज्वल्य यत्नतः ४८ दीपे स्तारुति चिंत
 नं पंचोपचारैः संपूजयेद्दशकालानुकीर्तनं कुशोदकं समा
 दाय दीपं तत्र सप्तुच्चरेत् ४९ बीजयुक्तं षड्कोणेषु नामलि
 खेत् षडंगानि च लिखेत् ॐ नमो भगवते हनुमते रुद्राय स

६

(7A)

वर्जनमुखस्तंभनेकुरुकुरु इमदीयंगृहाणगृहाण ॐ ह्रीं ह्रीं
ह्रीं फट् स्वाहा ॐ नमो भगवते हनुमते सर्वदुष्टमुखस्तंभ
नेकुरुकुरु अमुकमुखवधनासावयमोचय हाहाहाङ्कफ
ट् स्वाहा ३३ ॐ नमो हनुमते महाबलाय राक्रममपर
स्य च भूतपिशाचयक्षिणीरूतनामारीमहामारीकृत्याय क्ष
राक्षसभैरवग्रहवेतालैर्नहनहन भंजय भंजय शिष्यशि
ष्यमहामाहेश्वररुद्रावतार सर्वग्रहभूतानां शाकिनीग

ह०

दी.

७
मंडल

(४)

किनीनां विषमदुष्टानां सर्वविषं आकर्षयामकर्षय ज्वलज्वलग्र
हं भूतमंडल पिशाचमंडल निशाचरनायक भूतज्वरचातुर्थि
कज्वर ब्रह्मराक्षसपिशाचले दंतत्रिधा विष्णुज्वरमाहेश्वरज्व
रं छिंदि छिंदि भिंदि भिदि अक्षमूले त्रिराभ्यंते पक्षमूले गुल्म
मूले पित्तमूले ब्रह्मराक्षसकुक्कुटप्रबल नागकुल विषनिर्विषय
ॐ नमो हनुमते पवनपुत्रवेश्वानरमुखहेतवे पापदृष्टि
घोटं विपरदृष्टिघोटं चिवायूवीरमाभारे विषमहनुमंतको

७

(8A)

आशास्फुरे स्वाहा स्वर्गहे द्वारे पट्टणे लिखं लिखं उच्चार
णमात्रेण सर्वे उवर विनाशाय ॐ हं ही फट् घे घे स्वाहा
अयं सर्वत्रः उत्तराभिमुखे भूत्वा साधये साधकोत्तमः
संतं संत्रं कूटधा जप्त्वा जलं भूत्वा विनिक्षिपेत् तूतः करपुटं
कृत्वा यथाशक्त्या जपेत्संनमः अने नदीपवयेण उदङ्मु
खगतेन वै तथा विधेहि हनुमन् यथा मे स्फर्मनोरथाः प्र
त्यहं यो विधानेन दीपदानं हनूमतः तस्या साध्यं न वा किं

६
(१)

६

चिन् विद्यते भुवनत्रये यथा माहिष्मतीनाथस्तथा वायु
सुतः स्मृतः उभयोरंतरं नास्ति कुर्वन् पापमवाप्नुयात्
इति सुदर्शनसंहिताया हनुमत्पदीपविधानं समा
प्तः श्रीरामचंद्रपंचमस्तु शके १७९२ आश्विन
कृष्ण १९ सोमवार स्वस्त्यस्तु साक्षरपांडुरंगहनु
मत्त एकवोठ जोशी कुठकणी तो असी राव वधेरग
वनगेर प्रस्तुतवास्तव्य तजो देडिस्काज्ञातस्वान

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com